

KLINIKA REUMATOLOGII I UKŁADOWYCH CHOROÓB TKANKI ŁĄCZNEJ

Kierownik: prof. dr hab. n. med. Sławomir Jeka

tel. 52 36 55 531 -Sekretariat, e-mail: reumatologia@biziel.pl

Szpital Uniwersytecki nr 2 im. dr. Jana Biziele w Bydgoszczy, ul. Ujejskiego 75 85-168 Bydgoszcz

Bydgoszcz, dnia 09.06.2025

prof. dr hab. n. med. Sławomir Jeka

Katedra Reumatologii i Układowych Chorób Tkanki Łącznej

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Wydział Nauk o Zdrowiu

Collegium Medicum w Bydgoszczy

*akceptuje
B. Fijałkowski*

RECENZJA

rozprawy doktorskiej lek. med. Julii Domańskiej-Poboży pt. „Analiza trendów hospitalizacji u pacjentów z reumatoidalnym zapaleniem stawów i zespołem Sjögrena”

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska jest cyklem trzech monotematycznych prac naukowych. Każda z prac została opublikowana w innym czasopiśmie – wszystkie czasopisma znajdują się zarówno na liście ministerialnej, jak i mają wskaźnik Impact Factor (IF). Prace opublikowane w następujących czasopismach: Reumatologia/Rheumatology, Polish archives of internal medicine oraz Journal of clinical medicine. W opinii recenzenta są to bardzo dobre czasopisma z zakresu medycyny i żadne z nich nie zalicza się do tzw. predatory journals. Oznacza to, że wszystkie prace przeszły przez rzetelne recenzje.

Łączna wartość IF złożonego cyklu publikacji jest równa 8.400, natomiast sumaryczna wartość punktów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego jest równa 410. W opinii recenzenta w obydwu wypadkach jest to wysoka i akceptowalna punktacja.

Lek. med. Julia Domańska-Poboża jest pierwszym autorem we wszystkich publikacjach, które wchodziły w skład cyklu:

1. Domańska-Poboża, J., Wisłowska, M. (2025). Evolving strategies in the treatment of rheumatoid arthritis: a historical perspective. Reumatologia; 63, 1: 1–15;

KLINIKA REUMATOLOGII I UKŁADOWYCH CHOROÓB TKANKI ŁĄCZNEJ

Kierownik: prof. dr hab. n. med. Sławomir Jeka

tel. 52 36 55 531 -Sekretariat, e-mail: reumatologia@biziel.pl

Szpital Uniwersytecki nr 2 im. dr. Jana Biziele w Bydgoszczy, ul. Ujejskiego 75 85-168 Bydgoszcz

2. Domańska-Poboża, J., Kapica, Ł., Kanecki, K., Nitsch-Osuch, A., Goryński, P., & Wisłowska, M. (2025). Hospitalizations of patients with rheumatoid arthritis in Polish intensive care units or cardiac intensive care units in 2011-2021: population study. Polish archives of internal medicine, 16913. Advance online publication;
3. Domańska-Poboża, J., Kapica, Ł., Kanecki, K., Lewtak, K., Goryński, P., Wisłowska, M. Trends in Initial Hospitalizations of Patients with Newly Diagnosed Sjögren's Disease in Poland Between 2012 and 2023: A Retrospective Data Analysis. J. Clin. Med. 2025, 14(6), 1999.

Na końcu rozprawy doktorskiej są załączone oświadczenia pozostałych współautorów prac stanowiących cykl Doktorantki. Z treści oświadczeń wynika, że Doktorantka nie tylko jest pierwszą autorką każdej z prac, ale również to, że rzeczywiście jej wkład w napisanie każdej z tych prac jest bardzo istotny. W efekcie stanowiące cykl prace rzeczywiście można uznać za pracę, które stanowią podstawę rozprawy doktorskiej.

Rozprawa doktorska ma właściwy układ. Zawiera spis treści, wykaz skrótów, streszczenie w języku polskim i angielskim oraz krótkie wprowadzenie do pracy z uwzględnieniem podziału na wstęp, cel, publikacje, podsumowanie, wnioski oraz bibliografię. Do rozprawy dołączona jest również zgoda komisji bioetycznej na przeprowadzenie badań oraz został przedstawiony dorobek naukowy doktorantki.

Doktorantka skupiła się w swojej rozprawie doktorskiej na wieloaspektowej analizie trendów hospitalizacji pacjentów z reumatoidalnym zapaleniem stawów (RZS) i zespołem Sjögrena (zS) w Polsce.

We wstępie zostały szczegółowo omówione obydwie jednostki chorobowe – ich przebieg, możliwe powikłania oraz leczenie.

W przypadku RZS Doktorantka zwróciła uwagę na fakt, że istotą choroby jest zapalenie błony maziowej stawów, co jest zgodne ze współczesnym sposobem spojrzenia na tę chorobę. Podkreśliła również konsekwencje braku leczenia RZS oraz wymieniła obecnie stosowane terapie. Ponadto bardzo wnikliwie przedstawiła epidemiologię RZS, w której oparła się w dużej mierze na metaanalizach, co należy uznać za słuszne podejście. Następnie omówiła przebieg choroby i związane z nią powikłania. Warto zaznaczyć, że poza powszechnie

KLINIKA REUMATOLOGII I UKŁADOWYCH CHOROÓB TKANKI ŁĄCZNEJ

Kierownik: prof. dr hab. n. med. Sławomir Jeka

tel. 52 36 55 531 -Sekretariat, e-mail: reumatologia@bizieli.pl

Szpital Uniwersytecki nr 2 im. dr. Jana Biziela w Bydgoszczy, ul. Ujejskiego 75 85-168 Bydgoszcz

omawianymi powikłaniami płucnymi czy sercowo-naczyniowymi oddzielny akapit został poświęcony wpływowi RZS na zdrowie psychiczne. We współczesnej reumatologii coraz większy nacisk kładzie się na ocenę zdrowia psychicznego, gdyż jego pogorszenie może w istotny sposób wpływać na przebieg leczenia choroby podstawowej. W związku z tym w mojej opinii Doktorantka poruszyła wszystkie ważne aspekty przebiegu choroby i jej możliwych powikłań. Rozważania na temat RZS kończy fragment na temat współczesnych terapii, który można za wystarczający w kontekście tego typu rozprawy doktorskiej.

Zespół Sjögrena został również krótko scharakteryzowany pod kątem jego najbardziej charakterystycznych objawów i przebiegu, dodatkowo został podzielony na pierwotny i wtórny. Opis zS ma taki sam logiczny podział jaki Doktorantka zrobiła w przypadku RZS. Po krótkim wprowadzeniu został przedstawiony jego przebieg, możliwe powikłania i rokowania. Ta część napisana jest siłą rzeczy skrótowo, ale zostały ponownie ujęte, z punktu widzenia Recenzenta, najbardziej istotne informacje. Kończąc opis zS Doktorantka ponownie zwróciła uwagę na jakość życia pacjentów, która również w tym wypadku jest obniżona.

Następnie Doktorantka dokonuje uzasadnienia dlaczego trzy przedstawione prace stanowią cykl publikacji będący podstawą rozprawy doktorskiej. W mojej ocenie ta część jest zbędna.

W rozprawie doktorskiej cel pracy został przedstawiony bardzo szczegółowo - w rzeczywistości jego przedstawienie można uznać za krótką dyskusję. Jak już wspomniano na początku recenzji rozprawa skupia się na analizie trendów hospitalizacji pacjentów z RZS i zS w Polsce. Ocena jest dokonywana w sposób szczegółowy - rozpoczyna się od dynamiki przyjęć szpitalnych, przez czynniki ryzyka a kończy na długości hospitalizacji i śmiertelności. W pracy Doktorantka również zdecydowała się na dokonanie analizy ewolucji strategii terapeutycznych w RZS. Co podkreśla doktorantka, uzyskane w przebiegu badania wyniki mogą przyczynić się do zwiększenia optymalizacji opieki nad pacjentami z RZS i zS.

Pierwsza z prac pt. „Evolving strategies in the treatment of rheumatoid arthritis: a historical perspective” skupia się na przedstawieniu ewolucji leczenia RZS w ostatnich dekadach. Praca stanowi dobry rys historyczny leczenia RZS.

Jest to praca stricte przeglądowa, która zaczyna się od wzmianki na temat leczenia chorób w starożytności i średniowieczu oraz początkach reumatologii w wieku XIX. Oczywiście,

KLINIKA REUMATOLOGII I UKŁADOWYCH CHOROÓB TKANKI ŁĄCZNEJ

Kierownik: prof. dr hab. n. med. Sławomir Jeka

tel. 52 36 55 531 -Sekretariat, e-mail: reumatologia@biziel.pl

Szpital Uniwersytecki nr 2 im. dr. Jana Biziele w Bydgoszczy, ul. Ujejskiego 75 85-168 Bydgoszcz

historia leczenia RZS zaczyna się od wprowadzenia do terapii glikokortykosteroidów (GKS). W pracy został skrótowo opisany okres, w którym to właśnie GKS i sole złota stanowiły podstawę leczenia - z punktu widzenia zarówno klinicystów jak i pacjentów jest to już na szczęście zamierzchła historia. Obszerny akapit został poświęcony terapii metotreksatem, w którym zostały również wspomniane możliwe efekty uboczne tej terapii. Została również podkreślona rola MTX w terapiach łączonych z lekami biologicznymi i inhibitorami JAK. Obszerna część tej pracy skupia się oczywiście na leczeniu biologicznym - zostały dobrze omówione podstawy leczenia jak i postęp jaki dokonał się w ostatnich latach. Praca jest również istotna ze względu na poruszenie zagadnienia, które w ocenie Recenzenta wskazuje na niedaleką przyszłość reumatologii tj. rolę biomarkerów w przewidywaniu skuteczności terapii oraz terapię personalizowaną; wspomniane zostały również terapie genowe. Praca kończy się krótkim omówieniem obecnych wyzwań w leczeniu RZS, jak i możliwych kierunków rozwoju. Artykuł w opinii recenzenta ma bardziej formę narrative review niż typowej pracy przeglądowej, gdyż brakuje w nim metodologii doboru prac naukowych innych autorów. Nie umniejsza to wartości pracy - jest to bardzo dobrze napisana praca, oparta o szeroką bibliografię, która uwzględnia dokładnie 100 pozycji.

Druga praca pt. "Hospitalizations of patients with rheumatoid arthritis in Polish intensive care units or cardiac intensive care units in the years 2011–2021: a population study" dotyczy badania trendów w hospitalizacjach pacjentów z RZS w latach 2011-2021. Warto zaznaczyć, że końcówka tego okresu przypada na pandemię Covid-19. Analiza objęła 3066 hospitalizacji. W wynikach widoczny jest gwałtowny wzrost zarówno liczby hospitalizacji jak i zgonów w latach 2020-21, co najprawdopodobniej związane jest z trwającą w tamtym okresie pandemią. W grupie pacjentów przyjmowanych w trybie pilnym był wysoki odsetek zgonów. Wskazuje to jak ważne z punktu widzenia opieki zdrowotnej jest właściwe monitorowanie pacjentów z RZS pod kątem stanu zdrowia, szczególnie w wypadku powikłań ze strony układów: sercowo-naczyniowego oraz oddechowego. W związku tym konieczne wydaje się wypracowanie algorytmów postępowania i zarządzania ryzykiem w wypadku występowania powikłań w przebiegu RZS. Niestety, w pracy poza wyciągnięciem istotnych wniosków, autorce nie udało się wskazać właściwego algorytmu postępowania. W związku z tym można uznać, że w pracy zostały przedstawione istotne wyniki z punktu widzenia rutynowej praktyki

KLINIKA REUMATOLOGII I UKŁADOWYCH CHOROÓB TKANKI ŁĄCZNEJ

Kierownik: prof. dr hab. n. med. Sławomir Jeka

tel. 52 36 55 531 -Sekretariat, e-mail: reumatologia@biziel.pl

Szpital Uniwersytecki nr 2 im. dr. Jana Bizieła w Bydgoszczy, ul. Ujejskiego 75 85-168 Bydgoszcz

klinicznej, ale praktyczne ich zastosowanie wiąże się z koniecznością prowadzenia dalszych badań.

Ostatnia z prac stanowiących część cyklu zatytułowana jest "Trends in Initial Hospitalizations of Patients with Newly Diagnosed Sjögren's Disease in Poland Between 2012 and 2023: A Retrospective Data Analysis". Jej struktura i cel są podobne do drugiej pracy, ale dotyczy ona zS. W pracy został przeanalizowany okres hospitalizacji przypadający na lata 2012-2023, więc podobnie ostatnie lata analizy dotyczą okresu pandemii Covid-19. Z punktu widzenia rutynowej praktyki klinicznej takie analizy są niezwykle ciekawe, gdyż nie da się ukryć, że wirus SARS-CoV-2 odcisnął swoje piętno na ochronie zdrowia. W rzeczywistości analizy sprzed tego okresu dotyczą zupełnie innych warunków i w związku z tym mogłyby mieć mniejsze przełożenie na obecną praktykę. Tym bardziej należy się uznanie Doktorantce, że uwzględniła w analizie ten niezwykle specyficzny okres. W analizie uwzględniono niemalże 14 tysięcy hospitalizacji. W przeciwieństwie do RZS, w przypadku zS liczba hospitalizacji na początku pandemii Covid-19 uległa znacznemu zmniejszeniu ze względu na ograniczenie dostępu do szpitali. Niestety, przełożyło się to na rekordową liczbę hospitalizacji w 2023 roku, czyli ostatnim roku uwzględnionym w analizie. Analiza wszystkich hospitalizacji podkreśliła ważną rolę diagnostyki i monitorowania pacjentów, gdyż w realny sposób przekłada się to na jakość ich życia. Wnioski tego typu można uznać za oczywiste, ale w rzeczywistości są one niezwykle ważne, gdyż opierają się na analizie danych a nie indywidualnych doświadczeniach.

Podsumowując, lek. med. Julia Domańska-Poboża złożyła jako rozprawę doktorską bardzo dobrze przygotowany cykl prac. Jedynym minusem może być tutaj brak czwartej pracy – pracy poglądowej na temat zS. Byłoby to bardzo dobre domknięcie cyklu. Doktorantka w swojej rozprawie podkreśla, że są to prace nowatorskie. W opinii Recenzenta trudno się z tą tezą zgodzić. Doktorantka wykonała niezwykle potrzebną analizę, której jak sama to zauważyła, obecnie nie ma, ale użytych narzędzi do jej wykonania nie można uznać za nowatorskie. Nie mniej z punktu widzenia naukowego przedstawiony cykl prac jest niezwykle wartościowy, gdyż dostarcza danych, z których wnioski potwierdzają w wielu wypadkach obserwacje z rutynowej praktyki klinicznej. Z punktu widzenia metodologii

KLINIKA REUMATOLOGII I UKŁADOWYCH CHOROÓB TKANKI ŁĄCZNEJ

Kierownik: prof. dr hab. n. med. Sławomir Jeka

tel. 52 36 55 531 - Sekretariat, e-mail: reumatologia@biziell.pl

Szpital Uniwersytecki nr 2 im. dr. Jana Biziela w Bydgoszczy, ul. Ujejskiego 75 85-168 Bydgoszcz

naukowej właśnie takie dane, a nie pojedyncze obserwacje konieczne są do postępu naukowego oraz zmian zarówno w diagnostyce, jak i monitorowaniu leczenia pacjentów.

Poza tą uwagą w pracy widoczne są również błędy redakcyjne – poważnym utrudnieniem w pracy jest brak numeracji stron. Również spis treści bez numeracji stron jest w rzeczywistości pozbawiony większego sensu. Warto również zwrócić uwagę, że w rozprawie Doktorantka stosuje naprzemiennie nomenklaturę polsko- i anglojęzyczną w przypadku skrótów np. reumatoidalne zapalenie stawów ma polski skrót RZS, ale leki modyfikujące choroby zapisywane są z angielskiego jako DMARD a nie jako LMPCh. Doktorantka również nie ustrzegła się kilku literówek, ale to są błędy, które najprawdopodobniej występują w każdej rozprawie doktorskiej.

Powyższa krytyka rozprawy doktorskiej wynika z obowiązków Recenzenta, który ma obowiązek wskazać błędy i krytycznie ocenić rozprawę. W rzeczywistości nie służy, to jednak umniejszeniu pracy wykonanej przez Doktorantkę. Wręcz przeciwnie, powyższa krytyka ma Jej pomóc w dalszym rozwoju naukowym. Pomimo powyższych uwag w mojej opinii rozprawa doktorska jest napisana dobrze i można uznać ją za spójną całość. Prace wchodzące w skład rozprawy doktorskiej zostały opublikowane w dobrych pismach, co również świadczy o ich wartości – zostały docenione przez całkiem dużą grupę niezależnych recenzentów, ekspertów w swojej dziedzinie.

Pozostaje mieć nadzieję, że lek. med. Julia Domańska-Poboża będzie kontynuowała swoją pracę naukowo-badawczą.

Wnioski końcowe

W mojej ocenie lek. med. Julia Domańska-Poboża złożyła rozprawę, która spełnia wszystkie wymagania ustawy o stopniach i tytułach naukowych. Na tej podstawie wnoszę do Rady Naukowej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego o przyjęcie przedstawionej rozprawy doktorskiej lek. med. Julii Domańskiej-Poboży i dopuszczenie do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

KIEROWNIK
Kliniki Reumatologii
i Układowych Chorób Tkanki Łącznej
prof. dr hab. n. med. Sławomir Jeka
specjalista reumatolog
7776127